

HUKUKÎ BİLGİLER MECMUASI

Sahip ve Başmuharriri:

Paris Hukuk Fakültesi Doktoru

AVUKAT

Milâslı GAD FRANKO

TAHRİR HEYETİ

Fuat Hulusî B. Temyiz Mahkemesi
azasından

Sabri Şakir B. Ad. V. Hukuk İşleri
Müdürü

Mustafa Reşit B. İstanbul Hukuk Fa.
Müdürlüğünden

Ahmet Refik B. İstanbul İcra Reisi

Ahmet Samim B. İstanbul Hukuk Fa.
Müdürlüğünden

M. Şari Kroza. İstanbul Hukuk Fa.
Müdürlüğünden

M. Aslı Mester. Paris Hukuk Fa.
Müdürlüğünden

M. Şavgran. Paris Hukuk Fa. fahri
Müdürlüğünden

M. A. Salem. Hukuku Düvel Mecmu-
ası tahrir heyetinden.

Bahir B. Kavanin İhzası komisyonu
azasından.

Mehmet Talât B. Avukat

M. A. Bilyotl. Paris Hukuk Fakül-
tesi Doktoru.

Adres: Galata, Bahtiyar han Avukat Gad Franko Beyin yazıhanesi
Telefon: Beyoğlu 3009

Bir nüshanın bedeli 35 kuruştur

Bir senelik abonmanı Posta ücretile beraber

400 kuruştur

Türkiye harici için 500 kuruştur

İSTANBUL

EKSPRES MATBAASI

1929

Yeni İcra ve İflâs kanunu

Tanzim safhası

Yazan:

A. Refik:

Eylül 1929 tarihinde mer'iyete girecek olan yeni icra ve iflâs kanunumuz; istinat ettiği esaslar, (335) maddenin ihtiva ettiği hükümler itibarile icra ve iflâs işlerimiz de mühim bir inkılap vücade getirecektir.

İsviçrenin borç için takibat ve iflâsa dair 10 Nisan 1889 tarihli federal kanunu mehaz ittihaz edilerek tanzim edilmiş olan yeni kanun en yeni hukuk prensiplerine istinat eder.

Adliye vekili muhterem Mahmut Esat Beyfendinin riyasetlerinde 928 tarihinde Ankara'da teşkil buyurdıkları güzide hukukşinaslarımızdan mürekkep komisyon bu mühim kanun lâyhasını ihzar için uzun müddet meşgul olmuştur. Layıhanın, İsviçre federal icra ve iflâs kanunu esas olarak tanzim edilmekte olması hasebile muhterem meslekdaşların bu mühim kanuna nazarı dikkatlerini celb vesilesile umumî hükümlerini mecmuanın muhtelif sayılı nüshalarında tetkik etmişim.

Bu makaleler hedefine vasil olmuştur. Yeni kanunun mühim esaslarını, hükümlerini ayrıca tetkik bugün için en'üzumlu icraî bir mevzudur.

Kanunun İsviçrede ve bizde geçirdiği tanzim safhaları hakkındaki malûmat hukuk tarihi noktasından faidelidir.

Yirmi altı kantondan mürekkep bir ittihat halinde arzı vücut eden İsviçre, beher kilometre murabbına doksan dört nüfus tesadüf etmek üzere üç milyon sekiz yüz seksen altı bin kişilik bir mevcudiyeti siyasiyedir. İrk ve lisan itibarile dört kısma ayrılan Alman, Fransız, İtalyanlardan ve Pu nehrine inen kısımlarda Romanîşlerden terekküp eben bu mevcudiyetin her kısmı yani her siyasi teşekkülü cüz'î olan Kanton ayrı mevzuatı hukukiye ile idare edilmekte idi. Ve 1853 tarihinde Bernli mösyö [E. Blolusek] ilk defa olarak bu muhtelif mevzuatı hukukiyenin ittihadı gayesile nazarı dikkati celbetti, bu kadar bir halkın bir mevzuda yirmi altı muhtelif kanun ile idare edilmesinin içinden çıkılamayacak derecede karışıklığı mucip olduğunu etrafile izah eyledi.

Bu ilk teşebbüs feyizli neticeler husule getirdi.

Kanunların birleştirilmesi hakkında ilmi teşebbüsler, Konferanslar tevali etti, ve nihayet maksat ve gaye hasıl oldu. aynı kanunu medeni Borçlar kanunu gibi ana kanunlar federal olarak kabul edildi.

İcra ve iflâs kanunu da bu cümledendir.

Muamelâtı icraiye aslen; sabit ve muayyen bir hakkın cebren nasıl istifa edileceğine dair hukukî kaidelerden ibaret bulunmasına nazaren usulî hükümlerden dir. Hukuk usulü muhakeme kanunlarının gayevî ve mütem-mim bir babını teşkil eder. Alman ve Fransız kanunlarında bu esas nazara alınarak icra hükümleri ayrı bir kanun olarak tayin edilmemiş, ve belki usulü hukukîyelerinin bir babı mahsusunu teşkil etmiştir.

İsviçrede ise usulü muhakeme kanunları birleştirilmemiş ve her kan-tonun ayrı usulü muhakeme kanunu bulunmuş olmasına rağmen icra ve iflâs kanunu federal olarak birleştirilmiştir. 1874 tarihli konstitüasyon federalin (64) üncü maddesi sarahatile borç ve iflâs için takibat mes'eleleri konfe-derasyonun selâhiyetine verilmiştir. Bu nokta, icra işlerinin nezaket ve ehemmiyetinin ayrı bir delili olmakla beraber kanunun pek yeni ve isviçre icrai hukuk tefekküratının mühim bir esasına müpteni olup kanunun perensiplerini tetkik ettiğimiz vakıt bu ciheti ayrıca mevzuu bahsedeceğiz.

1881 tarihli federal icra ve iflâs kanununun tanzim ve kabulüne takad-düm eden altı senelik zamanı kanunun tanzim devresi olmak üzere görmek-teyiz. Bu müddet zarfında İsviçrenin büyük hukukşinasları muhtelif projeler tanzim etmişlerdir.

İlk proje mösyö [Heusler] in 1874 tarihinde kâleme aldığı layıhadır ki buna [başlangıç projesi] namı verilmektedir. Esbabı mucibe layıhasile birlikte almanca ve Fransızca olarak neşredilmiştir.

Bir sene sonra da (ekalliyet projesi) Denilen layıha vücade getiril-miştir. Bu eser müsyü [Roşote, Frederik Fara ve Lambole] nin dir; tarihi dir. Bunlardan sonra tanzim edilen muhtelif pojeler vardır.

Sen gli, kanton kâkimi müsyü (barloher) in projesi 1880 tarihlidir.

Müsyü (ober) 1881, mart 1882, eylül 1882 tarihlerinde üç proje tanzim etmiştir.

Bütün bu projeler kanunun tanziminde şüphesiz mühim ilmi esaslardır. En nihayet kabul edilen şekli hal; Müsyü(Ruchomot)tarafından teklifedilmiş

olan projedir . Bu proje (11) teşrinisani 1885 tarihlidir. Kanunun esasını teşkil eder . Bundan sonra federal meclisin 2 şubat 1886 tarihli projesi vücut bulmuştur ki 6 Nisan 1886 tarihli federal encümeni mazbatasile birlikte 1884 ve 1888 tarihlerinde birinci ve ikinci müzakereleri yapılarak kabul edilmiştir Bu müzakerelerle 1881 projesi bazı tadillere uğramış ve böylece 11 nisan 1889 tarihli kanun vücut bulmuştur . İsviçrede kanunlar referandome Tâbi,yani umumun reyine arzedilmek usul olduğundan yapılan Referandom neticesinde kanun [244317] reyle 17 teşrinisani 1889 da kabul edilmiştir .

Tanzim devresini şüphesiz tatbik devresi takip eder. Tatbikin muhtelif kanunlara şümülü noktasından bu devrenin biraz uzunca olması İsviçre için lüzumlu görülerek kanun 1 Kânunusani 1892 tarihinde bütün kantonlarda mer'iyet kesbetmiştir.

Federal kanununun tarihçesi federal meclisin 1886 tarihli beyan-nâmesinde tafsil olunmuştur. Federal kanunun bir paranın tahsili veya bir teminatın istihsali hakkındaki icra usullerinden bahseder. Bir şeyin teslimi, yapılması yapılmaması hakkındaki icrai hükümler, muamelâtı icraiye ve iflâsiyenin hüsnü ceryanını temin için lüzumlu cezaî müeyyedeler, kanunun tatbikatını teşkil edecek tali kaideler kantonların selahiyetlerine bırakılmış olduğundan bu müteferri şeyler hakkında her kanton ihtiyacına göre hükümler vazetmiştir. Kanunumuz bu muhtelif ahkâmı da havidir. Bunların kantonlara taalluk eden hususlarından, hukuk usulü muhakemeleri kanunumuzda bulunan tebligat hükümlerinden ve hülâsa ayrı kanunî hükümlerimiz ile kabili hallolan kaidelerden bahseden maddeler tabii olarak alınmamıştır. Bu suretle tay ve ilâve suretile kanunumuz aslından on maddede fazla olarak vücut bulmuştur.

Yeni kanun, kanunu medenî ve borçlar kanununun icraya taalluk eden muhtelif hükümlerile tenazuru temin etmiştir. Hukukî kanunlarımız serisini tamamlayan yeni kanun layıhasının ; icra vekilleri heyeti celilesinin 6 Şubat 929 tarihli içtimasında yüksek meclise taktimi tekrarrür etmiştir.

Meclis adliye encümeni layıhanın tetkikatını bitirdikten ve ittifakla kabul eyledikten sonra meclise taktim eyledi. Encümen esbabı mucibe-

layıhasında, adliye vkeâletinin kanaat ve mütaleası ile hem fikirolarak layihaya kabule şayan gördüğünü kaydetmiştir. Layıhanın umumî hükümlerinden bahseden mezkûr mazbatada (kanunu medeni ve borçlar kanunu-muza göre telif, ilave ve tadillerle vücade getirilmiş olan bu layıhanın müstacelen ve tercihen küll halinde müzakere ve kabulünün heyeti umumiyeye arzına ittifakla karar verildiği sureti mahsusada zikredilmiştir.

Hatipler meclis layıhayı 18 Nisan 929 tarihinde müzakere etmiştir. Hatipler kanunun hukî ve içtimaî faidelerinden sitayiş ile bahsetmişlerdir. Mezkûr celsede ittifakla kabul edilmiş olan kanun, on iki maddelik tatbikat kanunu ile birlikte resmî ceridenin 4 mayıs 929 tarihli ve 1183 Numaralı nüshasında neşrolunmuştur. yalnız kanunun istinat ettiği prensipler, eski hükümlerle arada mevcut esaslı farklar tetkike şayan olduğu gibi iflâs işlerinin bu kanunun şümulüne ithali itibarile ilim sahesında önümüze vâsi bir tettebbu zemini ihzar etmiştir ki hiymetli hukukçularımızın kıymetli eserlerine bihakkin intizar ederiz.

İstanbul İcra Reisi
Hakim oğlu A. Refik

Federal mahkemesi kararlarından

Nakili :

Avukat N. Kohen

Mukaveleden mutevellit gayrı menkulün iştira hakkı — Temyiz kabiliyetini haiz mahcurlar — Ahvalin ketmi Bir hakkın sui istimali. Temyiz kabiliyetini haiz bir mahcur tarafından bir gayrı menkul müşterisine bu mülkün iştirası için lazım gelen paranın itası — Mahcurun lehinde ihdas edilen bir ipotekli borç senedile ve bir iştira hakkile te'min edilmiş avansı akdın vâsi tarafından tasdik edilmemesi — Mahcurun muvafakatile gayrı menkulün bir şahsisalise ferağı — Gayrı menkulün hemen diğerine tekrar satılması için mahcurun iştira hakkini ortaya sürmek istemesi — Gayrı menkul sahibinin buna muhalefeti — Sırf bir teminat maksadile ihdas edilen iştira hakkı — Hakkın sui istimali.